“Masonluk Nedir ve Nasıldır” Adlı Kitap Üzerinde Analitik İnceleme ve Eleştiriler- 1

Bu kitabın 1992 yılında yapılan ilk basımı 370 sayfadan oluşuyordu.

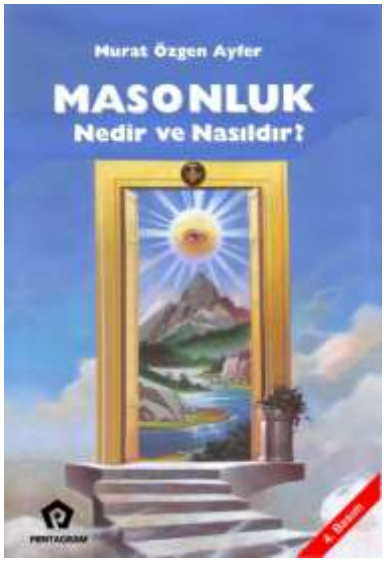
Kitabın piyasada ilgi görmesi üzerine, 1995 yılında 750 sayfaya çıkarılan genişletilmiş ikinci baskısı yapıldı.

Aynı kitabın 2002 yılında yapılan üçüncü basımı biraz daha genişletilince, boyutu 888 sayfayı bulmuştu.

2007 tarihli dördüncü basımda ise, bu kez kapsamının daraltılması öngörüldü ve 427 sayfaya indirildi.

Bu kitap günümüzde basılı olarak hâlâ bulunabiliyor. Ayrıca dijital olarak okuma olanağı da var: https://www.academia.edu/81682326/

Bundan sonra, ekonomik sorunlar beşinci basımın yapılmasına elvermedi. Fakat masonik çevrelerde bu kitap basılı olarak isteniyordu. Bunun için "beşinci" diyebileceğimiz, 654 sayfa boyutunda bir basım daha yapıldı ama buna "kardeşler için" denmişti ve piyasaya verilmedi.

Buna karşın, "hiramusta.com" adlı siteye sipariş verilerek edinilebiliyor.

Bu çalışma kitabın işte bu son basımı üzerinden yapıldı. Bir farkla: Kapsamında sadece "masonlara özel" diyebileceğimiz bazı anlatım ve açıklamalar var. Her ne kadar bu kitabın basılısı ednilebiliyorsa da bunlar, bu çalışmada Masonluğun ezoterik geleneğine saygı gösterilerek yer yer biraz değiştirilip "genel okuyucu için" denilebilecek duruma getirildi.

Bu son kitap, kapsamı ve anlatım tarzı bakımından zaten kısmen analitik bir inceleme niteliği taşıyor ve gerektiğinde eleştiriler de içeriyordu. Asıl metinler olağan "siyah" yazıyla aktarılırken, eklemeler ve eleştiri olarak nitelenebilecek görüşler ise, -burada olduğu gibi- mavi yazıldı.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz: Masonluk, bazı çevrelerin ileri sürdüğü gibi öyle gizli saklı bir şey değildir. Çalışmalarında uygulanan ritüeller bile gizli değildir; nitekim günümüzde internette bunlara ulaşma olanağı vardır. Fakat bu iş bir tiyatro oyununa benzer. Bir tiyatro yapıtının yazılı metnini okumak başka, o yapıtı sahnede izlemek, hele içinde yer alarak canlandırmak başkadır. Zaten Masonluğun asıl ezoterik yanı da işte bu aktif uygulamasındadır.

Dolayısıyla buradaki anlatımlar da sadece bilgi verme amacını taşır.

Bu çalışma eleştiriye açıktır. Zaten gerçeklerin araştırılıp bulunmasında eleştiriler ve farklı görüşler çok yararlı ve değerlidir.

Not: Bu çalışmanın genel biçimi özgün kitap ile aynıdır. Fakat başlangıç bölümü konulmamıştır. Basılı kitabı edinmek isteyenler için:
https://hiramusta.com/kardesler-icin-masonluk-nedir-ve-nasildir

Birinci Bölüm

Masonluk Nedir?

Merhaba okuyucum...

Kitabın başlangıç niteliğindeki bu bölümüne konulmuş olan başlığa bakarak şöyle diyebilirsiniz:

«Ben Masonluğun ne olduğunu biliyorum. Dolayısıyla bu bölümü okumama gerek yok. Sonrasına bakalım.»

Öyle diyorsanız öyle olabilir. O sizin kararınızdır. Karışılmaz. Okumayın, geçin.

Fakat izninizle, bu kitabın yazarı olarak tasarladığım aşağıdaki sözlerime şöyle bir göz gezdirmenizin de pek zahmet olmayacağını, çok zamanınızı almayacağını düşünüyorum.

Masonluğun ayrıntılı anlatımına sonra gelinecekse de kısa bir açıklama vermekte yarar var: Masonluk, ezoterik sisteme uyarak çalışan bir kurumdur. Bu kurumun üyelerine de "mason" denir. Şimdi burada "ezoterik" sıfatının da bilinmediği düşünülerek, onun da pek kısa bir tanımını verecek olursak, "dışa kapalı ve kendi içine dönük" diyebiliriz; Türkçe karşılığı "içrek" olarak da veriliyor.

Bir masona şöyle bir soru yönelttiğinizi düşünelim: *«Siz mason musunuz?»*

«Evet!» diye yanıt verecek olursa, bir diyecek olamaz elbette! Bu durumda o da bir "mason olarak" Masonluğun ne olduğunu kuşkusuz biliyordur.

Biliyor mu?... Bildiğinden emin misiniz?

Belki de şunu sormalı: Bir mason, Masonluk ile bağlantılı olarak bilmesi gerekenlerin tümünü biliyor mu? Eksik yanları olduğundan kuşkulanmıyor mu?

Siz kuşkulanmaz mısınız? Yanılgıları da olabileceğini düşünmez misiniz?

Nitekim bir masona *«Siz mason musunuz?»* diye sorulduğunda, hemen *«Evet.»* demesi beklenmez. Buna dolaylı olarak yanıt verir. Belki *«Kardeşlerim beni öyle bilir»* gibi bir şey söyler.

Burada "kardeşlerim" dediği, diğer masonlar oluyor, birbirlerini kardeş olarak bilip öyle andıkları için…

Bunun üzerine siz şöyle diyebilirsiniz:

«Bu bir formalite ya da geçiştirmedir; gerçek değil.»

Haklısınız... Ancak içeriğinde bir öğüt ya da bir ders taşımıyor mu acaba?

Bu konuda mason localarında birçok konuşma, irdeleme, yorum, değerlendirme yapılmış, sayısız makale yazılmıştır. Bunların, masonların kaleme almış olduğu kitaplarda, dergilerde, dijital kaynaklarda yayınlanmış olanları var.

Şimdilik bu konu üzerinde durmayalım. Belki daha sonra, bir başka bölümde...

Ancak şu noktayı belirtmeden geçilemez: Kimi masonlar bu konuda şöyle demiş: **"Masonluğa girmiş olmak başka, mason olmak başka!"**

Bu sözü bir başka biçimde şöyle de yansıtabiliriz: "Kişiye mason unvanının verilmiş olması başka, o kişinin gerçekten mason niteliğini taşıması başka!"

■ ■ ■

«Bütün bunların bu bölümün başlığıyla ilgisi ne?» diye de sorabilirsiniz.

Şöyle: Masonluğa girmiş, mason unvanını almış olan bir kişinin, üstlenmiş olduğu birtakım yükümlülükler var.

Belki "yükümlülük" denilince aklınıza öncelikle basmakalıp birtakım şeyler gelir; ödentiler, toplantılara devam gibi... Bunlar var, tamam ama bir masonun yükümlülükleri o kadarla kalmıyor.

Bir de görevleri var masonların…

Ancak "görev" terimi kullanılınca, aklımıza öncelikle masonların asal topluluğu olan bir locadaki görevlilerin yaptığı, yapması gereken işler gelebiliyor. Nitekim o nedenle "yükümlülük" teriminin kullanılması belki daha iyi.

Hani Masonluğa karşıt kişilerin kimisi Masonluğun bir "çıkar ortamı" olduğunu söyleyip durur ya… Gerçi kitabın kapsamında ona da geleceğiz ama burada yükümlülüklerinden söz ediliyor, vergi gibi…

İki türlü yükümlülükten söz edebiliriz: Biri locayla ve diğer masonlarla ilgili yükümlülükler, diğeri loca dışında masonların her birinin çevresiyle ve içinde yaşadığı toplumla bağdaşan yükümlülükleri…

Şu "yükümlülük" terimini anlamak da zor olabiliyor. Buna "mükellefiyet" dense daha mı iyi olur acaba? Nitekim eskiden öyle denirmiş.

Bunlardan ilkine sonraki bölümlerden birinde değineceğiz. Şimdilik ikincisine bakalım. Onun da bütününe değil, bir tekine...

Bir mason, çevresindeki insanları, içinde yaşadığı toplumda görüştüğü kimseleri Masonluk üzerine bilgilendirmek; bilmediklerini öğretmek, yanlış bilgilerini düzeltmek ya da karşıt düşünülerini (varsa) gidermekle yükümlüdür....

«Her şeyi mi anlatması gerekiyor?»

Hayır, gerektiğince ve yeterli ölçüde…

«Bunları durup dururken mi anlatmak gerekiyor?»

Hayır, kesinlikle hayır. Sorulduğunda ya da denk düşüp de konu açıldığında…

«Peki, bir mason bunları nasıl anlatacak?»

Orasını bilemiyorum. Ancak her ortamın, her anlatılan kişinin özelliğine göre farklı bir tarzda olsa gerek…

«Peki ne anlatacak?»

İşte kitabın ilk bölümünün yazılma gerekçesi de bu... Buradaki bilgileri gönül rahatlığıyla anlatabilir; dinleyecek olanların anlayabileceği ölçüde…

■ ■ ■

İznizle şimdi o masona soru sırası bende:

*«Burada anlatılacak olanların **hepsini** biliyor musunuz?»*

Okumadan bilemeyebilir.

Şu halde tekrar edelim: Onun da okumasında yarar var.

Belki çoğunu biliyor. Öyle bir durumda boşuna okumuş ve değerli zamanını yitirmiş olur.

Ancak ya soru bilmediği bir yerden gelirse?

O nedenle bu bölümde anlatılacaklar ona yetmeyecektir. Diğer bölümlerden de destek alması gerekebilecektir.

Ancak bir mason için ilk ve onu en çok sıkıntıya sokabilecek olan soru şu:

«Nedir bu Masonluk denen şey?»

Masonluk bir "şey" değil elbette ama nedir sahiden?

Şimdi böyle bir soruyu yanıtlamaya çalışalım.

Ancak öyle zor ki!

Acaba Masonluğun ne olduğunu biliyorsanız, size kolay mı geliyor?

Bu kitabın yazarı olarak inanın ki, bana hiç öyle gelmiyor.

Fakat o soruyu sorana, bunu anlatmanın çok zor olduğu da söylenemez. Öyle bir söz, ya bilgi yetersizliği ya da kaçamak izlenimi yaratır.

Bilgi yetersizliğine diyecek yok; bu ayıp değil. Ayıp olan, bilmeden bilir gibi görünmek.

Ya kaçamak?

O ayıp olmanın ötesinde; onursuzca bir tutum sayılır.

Peki ya bilmezden gelmek?

O da bir masonun yükümlülüğünü yerine getirmekten kaçınması demek olur.

Bir mason, Masonluğu sadece kendisi ya da salt masonlar için istememeli. Nitekim ritüellerinde bu bağlamda geçen deyişler var. Üstelik bunlar sıradan bir formalite değil; olmamalı.

Fakat konuşmak, anlatmak istemiyorsa, kesinlikle anlatamayacağını, bu tür bilgilerin gizli olduğunu söylememeli. Çünkü gizli değildir ve böyle bir söz ediş, kuruma zarar verir. Bunun yerine *«Bilmiyorum.»* diye bir beyaz yalan söylemek ise çok yanlış bir tutum sayılmaz.

Benim önerim, beyaz yalan da söylememeli, açık olmalı; olunabiliyorsa...

Öyle olmak için de bilmek gerek. Üstelik az buçuk bilmek değil, başkalarına da anlatabilecek denli iyi bilmek.

İnsanın belleği kendisine nankörlük edebiliyor. Bu nedenle iyi bilenin de bilgilerini tazelemesinde yarar var.

Eski devirlerde olsaydı, masonlar sanırım beni aforoz ederdi bu sözlerimden ötürü… İyi ki, yaşadığımız dönem "bilgi çağı" hatta onun da ötesinde…

■ ■ ■

Şimdi asıl anlatımlarımıza geçebiliriz…

Demek ki, bu aşamaya kadarkiler "asıl anlatım" değil, söyleşi gibi bir şeydi.

"Masonluk nedir?" diye bir soruyu yanıtlayabilmek için, Masonluğun birkaç bakımdan birden incelenmesi gerekir:

- Amaçları ve ilkeleri bakımından;
- Örgütsel düzeni ve çalışma sistemi bakımından;
- Tarihsel geçmişi ve gelişimi bakımından;
- Dünya görüşü, töresi ve felsefesi bakımından.

Belki dahası da olabilir ama en açından bu belirttiklerimiz zorunlu…

Bundan sonra da *«Mason kimdir; nasıl bir insandır?»* diye sormak gerekir.

Az önce değinmiş olduğumuz üzere; bir masonun "mason" olduğunu söylemesi zordur ama sıradan bir okuyucunun açısından şöyle bir tanım yapabiliriz:

"Herhangi bir mason kuruluşunun üyesi olan bir kişiye mason denir."

Burada "mason kuruluşu" denilince, bunu da açıklamak gerekebilir. Fakat o konu kitabın sonraki bir bölümünde ayrıntılı bir şekilde anlatılacağı için şimdilik üzerinde durmayabiliriz.

Elbette bu tanım, o sorunun *«… nasıl bir insandır?»* bölümünü karşılamaz.

Onun için ayrıntıya girmek, "mason nitelikleri" diyebileceğimiz birtakım tutum ve davranış ilkelerinden de söz etmek gerekecektir.

■ ■ ■

Tarih boyunca masonlar, ne Masonluğu ne de kendilerinin nasıl insanlar olduğunu kamuoyuna gerektiğince anlatabilmiş!

Belki anlatmaktan kaçınmış olduklarını, anlatmamayı yeğlediklerini söylemek daha doğru; böyle bir işi beceremeyecekleri düşünülemez.

O da düşünülebilir aslında…

Bu bağlamda tutuk ya da çekingen davranmış olmaları, kamuoyunda Masonluk ve masonlar ile ilgili birtakım yanlış kanıların doğmasına neden olmuş; sanki zaten yanlış kanılar yokmuş gibi!… Böylece, yanlış sözlerin ve olur olmaz birtakım iddiaların doğruymuş gibi benimsenmesi de kolaylaştırılmış.

Masonlar, önceleri, durup dururken bir şeyler anlatmayı gereksiz görmüş.

Haklılar. Ancak Masonluğun yanlış ve kötü tanıtılması olgusuyla karşılaşınca, doğruları anlatmaktan çekinmiş, soruları yanıtsız bırakmışlar.

İşte yanılgılı tutum bu!

Bunun yanılgılı (hatalı) bir tutum olduğunu bilmemek ne acı! Galiba bu durum Masonluğun tarihini, geçmişte neler olup bittiğini, eskiden masonların ne gibi zorluklarla karşılaştıklarını, dolayısıyla bunların nedenlerini ve sonuçlarını bilmemekten ileri gelmiş.

Dolayısıyla, Masonluk hakkında zaten var olan çeşitli uydurmacaların, saçma söylentilerin yanı sıra, bir de *"Masonluk bilinmez!... Masonlar da tanınamaz!"* diye bir yanlış kanı daha doğmuş.

Masonlar, geçmişteki tutumlarının yanılgılı olduğunun farkına vardığında, doğruları anlatmak için artık çok geç kalmış olduklarını da anlamışlar.

Bilmeyene anlatmak kolay; anlaması öğrenebilme yeteneğine bağlı…

Fakat önceden yanlış bilgiler edinmiş ve bunlara tutunmuş olan bir kişinin onları terk ederek doğrulara yönelmesini sağlamak zor.

Doğru fakat geç kalınınca daha da zor.

"MASONLUK" NE DEMEKTİR?

Sözlük anlamı bakımından Masonluğun ne demek olduğuna şöyle bir bakalım.

Bazı ansiklopedilerde ve internette tek bir tümceyle verilmiş tanımlar var ama bunlar yetersiz. Ancak Masonluğu merak eden bir harici, başka bir olanak bulamayınca bunlara bakacaktır. Örneğin Masonluk, *"Birtakım kardeşlik ilkelerini benimseyen ve loca denilen bölümlere ayrılan kimselerden kurulu kısmen gizli bir dernek"* olarak tanımlanıyor.

Sizce böyle ya da buna benzer bir tanım yeterli mi?... Üstelik doğru mu?

Yeterli ya da doğru olup olmadığı ancak ayrıntılar incelenince söylenebilir.

Masonluğun bütünlenmiş bir tanımı hem Masonluğun kuruluş şeklini hem amaç ve ilkelerini, hem dünya görüşünü, hem çalışma sistemini hem de "mason" sıfatını taşıyan kişilerin topluluğunu içermelidir.

Bunların her biri ayrı ayrı açıklama da gerektirir.

Fakat kısa sözlerle yetinip, -aslında hiçbiri tek başına tam ve doğru sayılamasa da- birbirlerini bütünleyen şöyle tanımlar yapabiliriz:

- Masonluk, kendine özgü bir kuruluşu ve örgütlenme şekli olan sosyal içerikli bir dernektir.

  Bu tanımda özellikle üzerinde durulması gereken nokta "kısmen gizli" diye bir şey olmadığı... Bir şey ya gizlidir ya değildir; bunun kısmeni olmaz.

  Denilmek istenen şu: Toplumu oluşturan kişilerin çoğunluğu bakımından gizli fakat kimilerinden değil... Şu "gizli" yerine "kapalı" dense, bize göre daha doğru olacak ama insanların çoğu "kapalı" sıfatını farklı anlamlara çeker. Sizin *«Ezoterik ya da içrek dense olmaz mıydı?»* dediğinizi duyar gibiyim. Evet, doğrusu bu ama toplumda kaç kişi bilir ezoterik ya da içrek sıfatının anlamını?

  Devam edelim...

- Masonluk, "mason" sıfatını taşıyan kişilerin topluluğudur.

  Buna peki ama elbette şu mason sıfatının da açıklanması gerek.

- Masonluk, bireysel olgunlaşma ve yetkinleşme yolunda ilerlemek isteyenler için düşünsel ve töresel, insancı *(hümanist)* nitelikli bir kurumdur.

  Bir kurumsal tanım bu… Ancak herkes bu tanımı benimsemeyebilir.

- Masonluk, tüm insanların ve tüm toplumların barış ve mutluluğunu amaç edinmiş, bu doğrultuda benimsenmiş ilkeleri olan, evrensel bir dünya görüşü oluşturup bireylerin bu yolda yürümelerini sağlamaya çalışan bir sistemdir.

Bu, kurumsalın da ötesinde bir tanım. Belki en başa alınsa daha iyiydi.

- Masonluk, bir "mason"un tutum ve düşünce yapısının yansıma biçimidir yani toplum ve insanlık için en iyiyi, en doğruyu ve en güzeli oluşturmaya çalışan bireyin kişiliğidir.

Bunu hemen anlamak zor… Bir kez daha, dikkatlice okumak gerek.

Bir kez daha ve dikkatlice okumakla da olacağa pek benzemiyor. Belki ileride yapılacak açıklamalardan sonra bu noktaya yine dönmek gerekecek.

İşin aslı şu ki Masonluk tek başına bunlardan hiçbiri değildir. Hepsidir hatta çok daha fazlasıdır. Siz de bunlara kendi tanımlarınızı ekleyebilirsiniz.

Ohooo! Mason karşıtları bunlara ekleme yapacak olursa neler derler neler!

İşte bu nedenle, Masonluğun ne olup ne olmadığının iyice anlaşılabilmesi için, sözlük ve ansiklopediler ile internetteki birtakım bilgi kaynaklarında verilmiş özet tanımlar yetersizdir. Daha ayrıntılı anlatımlara gerek var.

Masonluğa olumsuz bir önyargı ile bakanlar, masonları çeşitli yönlerden suçlayıp hem onları hem de Masonluğu yıpratarak kamuoyunun gözünde küçük düşürmeye çalışanlar, işin içine başka tanımlar ya da eş anlamlı başka sözcükler sokmuştur.

Bu bağlamda Masonluğun *"kötülük"*, *"şeytanlık"*, *"dinsizlik"*, *"tanrıtanımazlık"* *"düzenbazlık"*, *"çıkarcılık"*, gibi anlamlara gelir biçimde tanımlanmış olduğu da görülür. Eğer Masonluğu böyle tanımlarla bellemiş ve böyle sanan bir kimseye *«Sen masonsun!»* ya da *«Senin yaptığın Masonluktur!»* diyen kişi, onun indinde onu çok aşağılamış hatta ona küfür etmiş sayılır.

Şimdi ayrıntılı anlatımlara girebiliriz. Bunları dikkatle okursanız, belleğinizde hepsi olmasa da yeterli bir özeti kalır.

Kuruluşu Bakımından Masonluk

Burada önce Masonluğa karşıtlık çerçevesinde söz edilenleri ele alacak ve bu yanlışlara karşı doğruları belirteceğiz.

Kimi kişi ve çevreler, Masonluğun bir din, bir mezhep, bir tarikat, bir çıkar kurumu, bir gizli örgüt, özel bir ideolojisi olan başka bir kurumun kolu ya da organı olduğunu ileri sürmüştür.

Burada şu "tarikat" sözcüğü pek de yanlış sayılmayabilir hani. Tarikatın kötü bir şey olup olmadığı da tartışılabilir. Bu, Masonluğun Batı dillerindeki nitelemesini yansıtır. İngilizcede "order" Fransızcada "ordre" bunun tam karşılığıolup, "düzen" ya da "sistem" anlamındadır. Türkçede "nizam" terimi de kullanılmaktadır.

Oysa Masonluk, kuruluşu bakımından sadece sosyal, kültürel, bilgisel, töresel, felsefi ve eğitsel nitelikli çalışmalar yapan bir dernekler topluluğudur. (Tek bir dernek değil.) Denilenlerin tümü yanlıştır.

Masonluk, kimilerinin sandığı ya da ileri sürdüğünün aksine, uluslararası bir kuruluş da değildir.

Masonluğun amaçları ve ilkeleri evrenseldir. Fakat bu "evrensellik", mason derneklerinin ulusal *(millî)* olmasını engellemez. Gerçi Masonluk, asal ülküsü bakımından tüm insanlığa yaygın bir amaç güder. Fakat her mason derneği, kendi bulunduğu ülkenin sınırları içinde o ülkenin yürürlükteki yasalarına göre örgütlenmiş bağımsız bir kuruluştur.

Gerçi niteliği bakımından uluslararası birtakım mason kuruluşları da vardır ama tek başına bir mason derneği ya ulusal ya da coğrafi bakımdan yöreseldir.

Kimleri Masonluğun dünya yüzünde tek bir merkezden hatta belli bir kişiler topluluğu tarafından yönetildiğini ileri sürer. (Özellikle ülkemizde, -insanlarımız akıllarını kullanmaktan önce duygularının sesini dinlediklerinden- bu konu çok önem taşır.)

Hayır. Masonluğun dünya çapında geçerli bir merkezî yönetim organı yoktur.

Mason derneklerinin parmakla sayılabilecek pek azı, -burada "dernek" demek daha elverişli- bir başka ülkenin yönetici organına bağlıdır. Bu da öncelikle o ülkede Masonluk henüz yeterince gelişememiş, ulusal boyutta çalışabilecek düzeye gelememişse söz konusu olabilir.

Ayrıca bazı mason kuruluşları, başka ülkelerde de kendilerine bağlı olarak çalışacak birimler (localar) kurabilir. Bir ülkede bunların sayısı çoksa, bir araya gelip bir bölgesel örgüt oluşturabilirler.

Nitekim oluşturmuşlardır ve oluşturmaktadırlar da…

Ancak bunlar da dernek statüsü bakımından bulundukları ülkede ulusal bir nitelik taşır. Bu bağlamda eskiden sömürge ve dominyonlardan söz edilebilirdi; günümüzde onlar da pek kalmadı.

Şunu da ekleyelim: Hiçbir mason derneği, uluslararası bir mason kuruluşuna katılmak, böyle bir kuruluşun üyesi ya da kolu olmak zorunda değildir. Bunun yanı sıra, hiçbir mason kuruluşundan buyruk *(emir)* ya da yönerge *(talimat)* almak zorunda da değildir. Her mason örgütü, bağımsızlığı çok önemser hatta her şeyin üstünde tutar.

Buna karşılık başkalarına yönerge vermek, onları kendi benimsediği ilke ve kurallara uydurmak hatta diğerleri üzerinde örgütsel bakımdan olmasa bile masonik bakımdan üstünlük hatta egemenlik taslayan mason kuruluşları da yok değildir. Fakat bu tutumlar da bir ülkedeki mason kuruluşunun ulusal ve bağımsız olmasını engellemez.

Ortak evrensel amaç ve ülküde birleşen mason derneklerinden bazıları aralarında dostluk ilişkileri de kurar. Bu ilişkileri, bulundukları ülkelerin yasalarına uyarak ve yararlı buldukları sürece yürütürler. Ancak dünyadaki tüm mason kuruluşları arasında bu tür ilişkiler yoktur. Tersine, birçok mason kuruluşu arasında uyuşmazlıklar hatta zıtlaşmalar bile vardır.

Uzun boylu sözler ettik. Bu kadarı yeter.

Şimdilik… Daha sonra bunların ayrıntıları da görülecek ve daha iyi anlaşılacak.

■ ■ ■

Her mason derneği, çalışmalarını yürütebilmek için, o çevrede özgürlük ortamına gereksinme duyar. Bu nedenle mason dernekleri, ancak devletin ya da egemenlerin öncelikle insan hakları, sonra da demokrasiye saygı gösterdiği ülkelerde yaşayabilir.

Yürürlükteki rejimin tam anlamışla totaliter olduğu ya da dinsel dogmalara dayanan bir teokrasi üzerine oturtulmuş bulunduğu ülkelerde mason dernekleri yoktur. Olamaz çünkü olmasına olanak tanınmaz. Yeryüzünde bunun ancak birkaç istisnası var ki, o da rejimin teokratik olmasına karşın yönetimin toleranslı bir tutum izlemesinden ötürüdür. Bu durum da Masonlukta üzerinde çok durulan toleransın önemini bir kez daha vurguluyor.

Burada önemli bir noktaya değinilmeli: Tolerans ve hoşgörü eş anlamlı değildir. Belki tolerans = tahammül, hoşgörü = müsamaha denilirse, fark belirginleşir.

Masonluğun belirli odaklardan yönetildiğinin ileri sürülüşüne karşın, mason derneklerinin çoğunun iç yönetimlerinde demokratik bir tarzda, "federatif" olarak nitelenebilecek bir sistemle örgütlenmiş oldukları görülüyor.

Neden hepsi değil de çoğu?

Çünkü bazı mason kuruluşları, kendi örgütlenme tarzları uyarınca "otokratik" denilebilecek bir yönetim tarzı benimsemiştir yani örgütlenmelerinde bir "otoriter yönetici organ" oluşturulmuştur.

Bu konuda örnek verilmesini, ayrıntılı bir açıklama yapılmasını isteyebilirsiniz.

Haklısınız. İstenilen ayrıntılı bilgiyi bu kitabın kapsamında yer almaktadır. Bunu kitabın 4. bölümünde göreceğiz. Bu bölümdeki konu başlığı ise daha basit ve belli: ***"Masonluk nedir?"***

Şimdi baştaki sıralamada bir sonrakine geçelim…

Tarihsel Gelişimi Bakımından Masonluk

Masonluğun tarihi başlı başına bir konudur hatta daha da fazlasıdır.

Bu bağlamdaki bilgileri tazeleyebilmek hatta belki aralarda pek de bilinmeyen bazı önemli ayrıntıları yakalayabilmek bakımından, sonraki bölümlerde onlara geniş yer verilecek. Şimdilik bu bölümün başlığı çerçevesinde gerekli olduğu için, bir özet ile yetinelim.

«Masonluğun ne olduğuna ilişkin bir başlık altında tarihçenin gereği nedir?» diye sorulacak olursa, bunun yanıtı polemik sayılabilir. Şöyle:

Masonluğun ne olduğunu anlayabilmek için, tarihçesini de -özetle bile olsa- bilmek gerekir.

Nitekim birisi sorduğunda, Masonluğun tarihçesinden söz edilebilmeli. Bunun için ise bilinmeli.

Öyle ama sadece yan tutan kitaplarda anlatılanlar değil, saklananlar da bilinmeli.

■ ■ ■

Günümüzdeki Masonluğun altı bin yıl kadar önce doğmuş olduğu söylenir. Daha doğrusu bugünkü tarihte altı bin yıldan çok…

Böyle denilişi aslında Hıristiyan gelenekleri uyarınca Tanrı'nın evreni o sırada yaratmış olduğu kabulünden ileri gelir. Tevrat'ın dilimizde "Tekvin" olarak anılan ilk bölümünde, Hz. Âdem ve soyundan gelenlerin belirtilen yaşam süreleri göz önüne alınarak, bilinen tarihten geriye doğru yapılan bir hesabın yaklaşık sonucudur bu…

Aslında bunun ille de Masonluğun çok eski "kadîm" olduğunu belirtebilmek için uydurulduğu anlaşılıyor yani gerekçe salt dinsel değil…

Ne bu tarihsel sürecin ne de ondan önceki yaratılış öyküsünün bilimsel bilgilere dayanan gerçeklerle bağlantısı kurulamayınca, yanmasın diye kazı çevirip, mantıklı bir gerekçe yaratmak için şöyle demişler: "Çünkü amaçları ve ülküsü, uygarlığın insanlarca bilinen en eski tarihinden bu yana vardır." Sonra da şunu eklemişler: "Ancak bu amaçlar ve ülkü, çağlar boyunca tek bir kuruluş sinesinde değil, çok değişik adlar altında ve nitelikleri bakımından da birbirlerinden hayli farklı kurum ve örgütlerde yaşatılmıştır."

Buna bakılırsa işin aslı şöyle olsa gerek: Günümüzdeki Masonluğun bir evrensel kurum olarak amaçları ve ilkesi belirlenmiş; bu kurumun kökeninin çok eskilere kadar uzanması *(kadîm olması)* gerektiği öngörülmüş ve günümüzden altı bin yıl önce başladığı varsayılmış.

Bu bir yorum, ancak bireysel düzeyde geçerli bir değerlendirmedir. Bunları masonik yazında bulmak olanaksız. Onun için siz de lütfen bu ayrıntıyı kendinize saklayın ve başkalarıyla gelişigüzel paylaşmayın.

Fakat bu konuyu araştırın, bilimsel verileri temel alarak akıl süzgecinizden geçirin ve kendi yargınızı özgür düşüncenizle belirleyin.

■ ■ ■

Ortaçağ ve sonrasında Masonluk, Avrupa'daki yapıcılık *(bina inşaatçılığı)* mesleği ve zanaatının adıdır. (Genel olarak inşaat değil, sadece bina inşaatı. Yol, köprü, baraj, kanal, altyapı gibi işler hariç.) Bu dönemde, çağdaş anlamdaki Masonluk ise ancak birtakım başka bilimsel ve felsefî kurumların ya da gizemci *(mistik)* nitelikli ekol ve tarikatların içeriğinde görülebilir.

Bu çok romantik bir düşünce… Aslında öyle bir şey yok.

Bugünün Masonluğu, eski çağlardaki gizemci ekol ve tarikatların genellikle edilgin *(pasif)* olan ilkelerini ayıklayıp, öğretilerini de dogmalardan arındırmış, bunları geleneksel yapıcılık mesleğinin etkin *(aktif)* ilkeleri ve çalışma sistemi ile insancı *(hümanist)* bir dünya görüşü içinde yoğurarak birleştirmiştir.

Öyle denilse de günümüzde Masonluğun büyük bölümünün hiç de öyle olmadığı, bir dogmadan arınırken bir diğerini benimsediği görülüyor.

Bu bağlamda bilinmesi gerekenler var.

Şu değinilen birtakım ekol ve tarikatların, -nitelikleri her ne olursa olsun- bir örgütsel yapılanmaları yok. Daha önceki tarihlerde var ama Ortaçağ'da yok.

Örgütsel yapılanma, Ortaçağ Masonluğunda ancak 12. yüzyılda başlıyor. (Bu konu sadece Avrupa'da geçerli.) O ise, töresinde yer alan öncelikle dinsel nitelikli gelenekler sayılmazsa, herhangi bir düşünsel içerik taşımıyor. 15. yüzyıl ortalarından başlayarak Masonluğa düşünsel öğelerin de katıldığı belirtilir ama bunun doğruluk düzeyi kuşkulu çünkü herhangi bir belgesel kanıt yok.

Bir diğer deyişle tüm bunlar aslında varsayımlara dayanıyor.

Hem örgütsel yapılanma denilince bu, "bağımsız localar" ile sınırlı.

Dolayısıyla düşünsel nitelikli çağdaş Masonluk ile bir meslek ve zanaat kurumu olan eski (operatif denilen) Masonluk arasında bir ilişki olup olmadığı, bir benzeştirme yapılmasının doğruluğu da sorgulanabilir.

Bu konuyu "Spekülatif Masonluk" başlığı altındaki bölümde daha ayrıntılı olarak inceleme fırsatını bulacağız. Ancak bu aşamada şunu bilelim: Bunları herkese anlatmak gerekmez. Gerçi anlatmanın sakıncası yok ama bu ayrıntılar, Masonluk üzerine yeterince bilgisi olmayan kişileri boğar hatta tüm tablo çok iyi çizilmezse yanlış kanılara bile yol açabilir.

Demek ki "büyük resim" görülmeli. Sadece bir bölümü ile yetinilmemeli.

■ ■ ■

Günümüzün Masonluğunun ilk örgütsel yapılanması, -hazırlık dönemi dahil- 18. yüzyıl ile başlamıştır. Bundan az öncesinde farklı bir olaydan da söz edilir ama o bir fantezi… (Tarihsel bölümde göreceğiz.)

Bu örgütlenme, o sıralarda zayıflamaya yüz tutmuş olan (öyle olduğu söylenen) geleneksel yapıcılık mesleği ve zanaatı birliklerinin üzerine kurulmuş hatta o meslek ve zanaatın devamıymış gibi gösterilerek sağlanmıştır. Bundan sonra amaç ve ilkeleri bakımından gelişip çağdaşlaşarak ilerleyen Masonluk, neredeyse tüm dünyaya yayılmıştır.

İşte bu çok önemli: Geleneksel meslek ve zanaatın devamıymış gibi gösterilmiş olması… Nitekim Masonluğun tarihini anlatan ciltler dolusu kitapların çoğunda öyle anlatılıyor.

Masonluk, değinilen bu ilk örgütlenmesinden pek kısa sayılabilecek bir süre sonra kendi içinde bölünmelere uğramıştır. Aslında masonlar arasındaki bölünmüşlük belki daha ilk örgütlenme sırasında bile vardı ama bunun örgütsel düzeye yansıması daha sonra…

Bölünmenin görünüşte iki temel nedeni vardır; biri örgütsel, diğeri ilkesel bir nitelik taşır. Aslında dünyadaki tüm masonlar bu kurumun evrensel amaç ve ülküsünde birleşir ama konu bu amaç ve ülkünün nasıl gerçekleştirileceğine gelince, gerek "en doğru ve en uygun bulunan ilkeler" gerekse "uygulanacak yöntemler" sorun olmaktadır.

İşte bu nedenledir ki, mason örgütleri, kendi aralarında tam bir uyuşmaya varamamıştır. (Ancak biz bölünmelerin temelinde bir de o dönemin politik etkenlerinin de bulunduğunu bilelim. Bu kitabın tarihsel bölümünde o konunun da ayrıntılarına gireceğiz.)

Amaçları ve İlkeleri Bakımından Masonluk

Masonluğun amacı tek bir tümce ile şöyle dile getirilebilir:

> **"Tüm toplumların ve tüm insanların barış, güven ve mutluluk içinde yaşayabilmeleri için gerekli olan ortamın ve karşılıklı anlayışın gerçekleştirilebilmesi."**

Tamam, masonlar bunu böyle benimsiyor. Nitekim locaların çoğu oturumlarında bu amaç bir başka tarzda vurgulanıyor. (Ancak bilelim ki, dünyadaki tüm mason örgütleri bu bağlamda tam bir tutum ve görüş birliği içinde değil. Bunu bir başka bölünme olarak nitelendirmeyelim. "Bölünmeler" başlığı altında bunu ayrıntılı olarak göreceğiz.)

İyi… Çünkü bu da pek romantik bir düşünce. Ne denli uygun olduğu, Masonluğun tarihçesi de göz önünde tutularak gerçekçi bir tutumlar tartışılabilir.

Masonluğun bu amacının gerçekleştirilebilmesi için, öncelikle şunların yapılması öngörülür:

- İnsanlar arasındaki çeşitli farkların bir "ayırım nedeni" oluşunun ortadan kaldırılması;
- Bilgisizlik *(cehalet)* ve bağnazlık *(taassup)* ile savaşılması;
- İnsanların evrimini sağlayan her türlü ilkenin yaygınlaştırılması;
- Bunların önderliğini yapabilecek nitelikte bireylerin yetiştirilmesi.

Amaçların gerçekleştirilebilmesi için, -daha doğrusu gerçekleştirilme yoluna girmesi için- Masonlukta benimsenmiş birtakım ilkeler vardır. Bu ilkeler, Masonluğun aynı ya da benzer amaçlı başka kurum ve kuruluşlardan farkını ortaya koyar.

Masonluğun en önemli ilkeleri **özgürlük-eşitlik-kardeşlik** üçlemesiyle dile getirilir. Bunlar, "Masonluğun temel ilkeleri" olarak nitelenir. Bu temel ilkelere iyilik, doğruluk, alçak gönüllülük, dayanışma, tolerans, sabır ve sevgi besleme gibi töresel ilkeler de eklenmiştir. (Yeryüzündeki mason kuruluşlarının tümü bu ilkeler üzerinde de tam bir uyuşma içinde değil.)

İşte en önemli nokta şu parantez içindeki açıklama… Bazı mason kuruluşlarının benimsediği bu "en önemli" ilkeler, evrensel olmalarını sağlamıyor.

Çalışma Şekli Bakımından Masonluk

Anlaşılan bir sonrakine geçildi. Burada sadece kısa bilgiler verilmek suretiyle kitabın tamamının okunması öngörülmüş. Okuyucuya sabır!

Bir mason derneği, her şeyden önce bulunduğu ülkenin yasaları uyarınca gerekli görülen örgütsel düzenini kurar ve bu düzenin gerektirdiği çalışmaları yapar. Bir başkanı, bir genel kurulu, demokratik yöntemle seçilen bir yönetim kurulu ya da benzeri bir organı ve yasaların ya da tüzük ve yönetmeliklerinin gerektirdiği diğer kurul ve organları vardır. (Bazı ülkelerin yürürlükteki yasaları "şirket" biçiminde genel örgütlenmeyi gerekli görüyor.)

Her dernek gibi bir mason derneğinin de ne gibi etkinliklerde bulunacağı, gelir ve giderlerinin nelerden oluştuğu, organlarının ne zaman toplanıp nasıl çalışacağı, bu amaçla düzenlenip devletin yetkili organlarınca da onanmış olan bir tüzükte gösterilir. Bu bir *"göstermelik tüzük"* değil, gerçektir.

Her ülkede söz konusu tüzük ya da yönetmeliğin bir devlet organınca onaylanmış olması zorunluluğu yok. Hatta her ülkede bir mason kuruluşunun "dernek" ya da "şirket" tarzında örgütlenmiş olmasının zorunluluğu da yok. Şu "şirket" tarzında örgütlenme de sadece Amerika Birleşik Devletleri'nde görülüyor. Gerekçesi, gelir ve giderlerin denetlenebilir olması. Bundan ötürü elbette o ülkenin yasaları uyarınca, vergi için bir beyan zorunluluğu da var.

Mason derneklerinin, amaçları doğrultusunda ve ilkelerine uygun çalışmalarının çoğu, dışa dönük olarak değil, kendi içine kapanık olarak, her birine genellikle "loca" denilen kollarda yürütülür. Localar, ayrı ayrı birer dernek değildir yani yasal bakımdan herhangi bir tüzel kişilikleri yoktur.

Fakat bu elbette tek ve bağımsız olarak çalışan bir loca için geçerli değil.

Bir mason derneğinin yönetim organları, doğrudan "masonik" sayılabilecek çalışmalar yapmaz. Sadece yönetimsel nitelikli işlevlerini yerine getirir. Localar ise hem bağlı oldukları dernekle ilişkileri bakımından yönetimsel sorumluluk üstlenir hem de doğrudan masonik çalışmalar yapmaları gerekir. Bu bakımdan şöyle bir söz vardır**: "Masonluk localarda yapılır."** Ancak bu söz *"Locaların dışında Masonluk yapılmaz"* biçiminde çarpıtılmamalı. Bu söz sadece localardaki çalışmalar ile mason kuruluşlarının yönetimsel organlarının yürüttüğü işlemler arasındaki niteliksel farkı vurgulamak amacıyla söylenir.

■ ■ ■

Locaların kuruluş ve çalışma biçimi genellikle birbirinin aynıdır. Her loca belirli günlerde, belirli bir yerde toplanır. Bazı localar, toplantılarını hep aynı yerde yapmaz. Bunu belki bilinmiyordu ama şimdi öğrenilmiş oldu. (Bu ayrıntıyı herkesin bilmesi gerekmez. Bilinmesinin sakıncası yoktur ama zihinlerde karışıklık yaratmaması için sorulmadıkça söylenmese daha iyi.)

Locanın toplantısına öncelikle kendi üyeleri katılır. Başka locaların üyeleri de çoğu zaman konuk olarak bulunabilir.

Yapılan çalışmaları dörde ayırabiliriz:

1. **Yönetimsel Çalışmalar:** Mason adaylarıyla ilgili görüşmeler; üyelerin locayla olan ilişkilerinin düzenlenmesi; görevlilerin seçimi; derneğin yönetim organlarıyla olan ilişkilerin yürütülmesi vb...
2. **Düşünsel Çalışmalar:** Doğrudan Masonluk ile ilgili ve ayrıca sosyal, kültürel, bilimsel, düşünsel ve güncel konular üzerinde konferanslar verilmesi, açık oturum, tartışma ve paneller düzenlenmesi. (Yine bir detay: Yeryüzündeki locaların büyük çoğunluğu böyle çalışmalar yapmaz.)
3. **Törenli Çalışmalar:** Yeni bir masonun kabul edilmesi, önceki masonların derecelerinin artırılması, yeni seçilmiş görevlilerin görevlerine başlaması gibi uygulamalar.

4. **İyilik İşleri:** Çevredeki yoksul ve düşkün kimselere ya da derneğin dışında sosyal nitelikli yasal kuruluş ve hayır kurumlarına katkıda bulunulması. (Yeryüzündeki locaların çoğu bu çalışmaları diğerlerinden öncelikli tutar.)

Öncelikli tutulması da çok önemli ve yararlı. Böylece Masonluğun toplum için bir uğraşıda bulunduğu ortaya konmuş oluyor ve yadırganması büyük ölçüde giderilmiş oluyor. Bu olmayınca, birçok kişi Masonluğa girmek konusunda çekinceli bir tutum takınırken, Bu durumda mason olmak isteyenler de artıyor. Bunun Masonluğun amaç ve ilkelerine hiç uymayan birtakım art niyetlere bağlanması da söz konusu olabiliyor ama onu Masonluğun değil, kişilerin bir kusuru olarak görmek gerek. Zaten kitabın sonraki bölümlerinden birinde de özellikle bu konu üzerine ayrıntılı anlatımlar var.

Bize göre, localar toplu girişimlerde bulunan kuruluşlar değildir. Sadece bize göre öyle çünkü biz öteden beri öylesini benimsemiş ve yürütmekteyiz. Ancak yeryüzündeki masonların çoğunun bizimle hemfikir olmadığını da bilelim.

Burada "biz" denilince Türkiye'deki mason kuruluşlarından söz ediliyor.

Gene bize göre, toplumdaki herhangi bir yararlı iş ya da bir olumlu girişim, bir mason derneğine ya da genel olarak Masonluğa mal edilemez.

Masonlar, bireysel olarak, kendi olumlu nitelikleriyle toplum ve insanlık için hizmet üretebilir.

Birkaç masonun bir araya gelerek yürüttüğü bu tür bir girişim de örgütsel değil, bireysel sayılır. Ancak gene şunu bilelim ki, yeryüzündeki masonların çoğu, böyle girişimlerde bulunurken Masonluğu ön plana çıkarır, hem de özenle vurgulayarak...

Uygulamadaki farklar her nasıl olursa olsun, bir mason derneği, toplumun ve insanlığın yararına yönelik çalışmalar için elemanlar yetiştiren bir erdem kaynağıdır. Ondan yararlanması bilinmeli. Becerilmiyorsa, bunun kusuru Masonlukta değil masonlardadır. Nitekim birtakım girişimler ve gerçekleştirilmiş olan olumlu yapıtlar bir mason derneğine ya da tümüyle Masonluğa mal ediliyorsa, o derneğin ya da genel olarak Masonluğun buradaki asıl payı, emek ve katkıları olan masonları yetiştirmiş olmasındadır.

YANLIŞ KANILARIN NEDENLERİ

Bu başlık üzerine, *«Demek ki Masonluğun amaç ve ilkeleri toplumda ya hiç anlaşılamamış ya da yanlış bilinmiştir.»* denir... Nitekim öyledir.

Bunun nedenlerini şöyle özetleyebiliriz:

- Masonluk "kapalı" bir kuruluştur. Locaların çalışmalarına sadece masonlar katılabilir. Gizli değildir ama üyesi olmayanları çalışmalarına kabul etmediği için bir "gizli örgüt" sanılmış ya da öyle gösterilmesine çalışılmıştır. Böyle nitelenince de birtakım gizli amaçlar peşinde koştuğu varsayılmış, arada sırada yapılan açıklamalara inanılmamış, bunların yerine başkaları uydurulmuştur.

- Masonluğun kendine özgü bir öğretimi vardır. Bunun büyük bölümü "ritüel" denilen kitapçıklarda toplanmıştır. Bunlar üyelere verilir; locaların dışında dağıtımı yapılmaz. Gerçi günümüzde her isteyen bunları internette bulabilir ama eskiden olduğu gibi günümüzde de birçok ülkede bunlar kolayca elde edilemez.

  Dolayısıyla büyük çoğunluk, locaların çalışmaları sırasında masonlara neler anlatıldığını, bir diğer deyişle ritüellerde neler olduğunu bilmez. Sadece böyle bir şeylerin varlığını bilir. Bunun da çok gizli tutulduğunu sanır. Bu durum, localarda mason olmayanlardan gizli saklı birtakım çalışmalar yapıldığı sanısını da oluşturmuştur.

- Masonluğun amaç ve ilkelerini kendi çıkarlarına aykırı görenler olmuştur. Tutkuları uğruna ya da çıkarlarını koruyabilmek için Masonluğu kötülemeye girişmişlerdir.

  Bu amaçla, Masonluğu o toplumda zaten yadırganan, kötü görülen, halkı rahatsız ve huzursuz eden şeylerle özdeş göstermiş, böylece bu kurumun yanlış ve özellikle kötü bilinmesine yol açmışlardır.

- Masonluğa alınacak kişilerde belirli bireysel nitelikler aranır.

  Kimi zaman başvurusunun kabul edilmediği kişiler çıkar. Bunların arasında toplumsal kurumlar üzerinde etkili olabilecek kimseler de bulunabilir. Örnekleri var.

  Böyle kişiler, genellikle Masonluğa düşman kesilmiş, hınçlarını çıkarmak için Masonluğu yıpratmaya girişmiş, ellinden geleni yapmıştır. Olumsuz propagandalar, egemen güçlerin tutucu kesimlerince ve din otoritelerince desteklenmiştir. Bu destek, kamuoyu üzerinde çok etkili olmuştur.

  Evet, bunun örnekleri özellikle Türkiye'de çok görülmüştür.

- Toplumları oluşturan halk tabakalarının büyük çoğunluğu, her devirde ve hemen her ülkede yeterince eğitilmemiş, kör inançlara tutsak edilip egemen güçlere körü körüne bağlanmaları sağlanmıştır. Masonluğa karşıt görüşleri ileri sürenlerin olumsuz propagandalarına kolayca kapılmışlardır. Masonluğun amaçları aslından onlardan yanadır ama bilgisizlik ve bağnazlığa tutsak edilmiş oldukları için bunun farkına varamamışlardır.

- Gerek mason örgütleri gerekse masonlar, kendilerine yöneltilen suçlamaları yadsıyıp çürütmekten, Masonluğu savunmaktan kaçınmıştır.

  Bu tutumun en önemli nedenlerinden birinin "demagojiye girmekten sakınmak" olduğu söylenir. Fakat toplumlardaki geniş halk kitlelerini oluşturan insanlar bunu bilmez, anlamaz; anlatılsa da anlamaz.

  Bunun yanı sıra masonlar, bir de «gerçek nasıl olsa bir gün anlaşılacaktır» diye bir tür "bekle gör" tutumu takınmış fakat sözünü ettikleri "o gün" bir türlü gelmemiştir. Kendilerini ve Masonluğu savunmak için hemen hiçbir çaba göstermeyerek gerçekleri anlatmayınca, başkalarının Masonluk ve masonlar hakkında ileri sürdüklerinin doğru olduğu kanısına varılmıştır. *"Ateş olmayan yerden duman çıkmaz!"* sözüne bağlı olarak, Masonluk üzerine z zaten oluşmuş yanlış kanılar çok daha kolay kökleşmiştir.

Demek ki yanlışları giderebilmek için bu olgunun köküne inmek gerekiyor.

Nasıl?... Ben bilmiyorum. Sizin bir öneriniz var mı?

Bu konuda elbette birçok öneride bulunulabilir. Fakat bunlar, Masonlukta bir değişim olmasını gerektirecektir. Mason kuruluşları her ne kadar gelişim ve çağdaşlaşmadan söz etse de bu bağlamda tutucu davranmaktadır.

- Gerek bireysel olarak masonların gerekse örgütlerinin, öteden beri yapılan saldırılara ve yöneltilen birtakım suçlamalara karşı çıkmayacağı, kendilerini savunmayacağı anlaşıldığında, Masonluğa karşı çıkanlar, bu kuruma ilişkin olur olmaz her şeyi söyler, olmadık iddialar ileri sürer olmuştur.

  Özellikle temel eğitim ve kültür düzeyinin yeterince gelişmemiş olduğu toplumlarda, önceden kötü ve yanlış olarak benimsenmiş her ne varsa Masonluk ile bağdaştırılabilir bir biçime sokulmuştur. Bunun sonucu da bellidir: Masonluk kötü, hem çok kötü hatta çok kötü olan her şeyden daha kötü sanılmıştır.

"GERÇEK MASON" KAVRAMI

Herhangi bir mason derneğinin herhangi bir üyesine mason denir, biliyoruz. Fakat bunun sadece bir sıfat olduğunu da belirtmiştik. Bu durum, o kişinin sahiden "mason" olup, öyle olmayı kafasına koyarak içine sindirmiş bulunduğunu göstermiyor.

Kimi masonlar, işte bu nedenle "gerçek mason" diye bir kavram kullanmış.

Bu kullanım yanlış olabilir çünkü bu kez ortaya bunun karşıtı yani "sahte mason" diye bir kavram da çıkar. Aslında bu ikinci yok değildir. Masonluğa girmemiş olmasına karşın kendisini öyle tanıtanlar da görülmüştür.

Bir kimse mason olduğunu bildiği ya da sandığı bir kimseye açıkça *«Siz mason musunuz?»* diye bir soru yöneltecek olursa, bunun karşılığında *«Evet!»* diyekesin ve kestirme bir yanıt alamaz. Almaması gerekir. Alırsa, bu işin içinde bir yanlışlık hatta bir kandırmaca var demektir ama o bunu bilmez.

Bu konuya kitabın başlangıcında da değinilmişti. Buradaki bir tekrar oluyor.

Böyle bir soruyla karşılaşan bir mason, masonik gelenek uyarınca öyle yapmalı. Oysa masonların çoğu, bu soruyu yanıtlamak istemez ve kaçamağa başvurur. Daha önce değinmiştik; bu doğru değil. Bir masona yakışmaz.

Her mason doğrusunu yapmalı.

Eğer bir mason bunu açıklamakta sakınca görmüyorsa, soruyu doğrudan değil, başka türlü sözlerle, dolaylı olarak yanıt vermeli. Açıkça *«Ben masonum!»* dememeli…

Bu bir kaçamak sayılmaz. Masonluğun töresinin gereğidir.

Şimdi önümüze bir de "Masonluğun töresi" diye bir şey çıktı.

Her mason, "mason" sözcüğünü yüceltir ve "gerçek mason" kavramıyla âdeta özdeşleştirir. Bireysel niteliklerini bu kavramı ile tam bir uyum içinde bulmadıkça, kendisini "mason" olarak nitelemez. Kendini "gerçek mason" olarak görse bile bunu açıkça söylemez. Belki *«Mason olmaya çalışıyorum.»* ya da *«Bir mason derneğinin üyesiyim.»* diyebilir. Masonluğun gerek töresi gerekse öğretimi uyarınca çok daha yaygın olarak benimsenmiş bir yanıt, başkalarının ona öyle dediğini söylemek olabilir.

O zaman anlaşılabilir mi?

Anlayan anlar… Anlamayan anlamasa da olur.

Şu "gerçek mason" terimi kullanılmasa ne iyi olacaktı. Şimdi diyeceksiniz ki, «Peki bunun yerine ne kullanılsaydı?»

Kim bilir, belki "Masonluğu iyi ve doğru anlamış, içine sindirmiş, benimsemiş bir mason" gibi uzun bir deyiş ama "gerçek mason" uygun olmuyor.

Mason olduğunu belirterek bununla böbürlenenler de var. Çok yazık hatta yazıklar olsun ama ne yazık ki var! Bunu açıkça gösterme çabasında olanlar da…

Şu fotoğraftaki kişinin yakasındaki rozet onun bir mason kuruluşunun üyesi olduğunu açıkça gösteriyor. Bunun üzerine şimdi siz *«Mason rozeti takmak yanlış mı?»* diye sorabilirsiniz.

Hayır, yanlış değil. Fakat bir mason, yakasına öyle bir rozeti takmakla, birtakım kişilerin ona Masonluk ilgili olarak yöneltecekleri soruları yanıtlamaya da hazır olmalı.

Acaba her mason buna hazır mı?

Kişi bir kez "mason" unvanını aldı mı, isterse onu yaşamı boyunca korur. Hiç kimse, hiçbir kurum, hiçbir otorite onun bu niteliğini kaldıramaz. Bu, üyesi olduğu bir mason derneğinden kendi buyrultusu dışında çıkarılanlar yani ihraç edilenler için bile böyledir.

Çünkü "mason" unvanı yakaya takılmış bir nişan ya da apolet üzerindeki bir rütbe değildir. Verilir ama sökülüp alınamaz. Fakat bu, o kişinin bir "gerçek mason" olduğu anlamına da gelmez.

Bir kişiye "mason" unvanı, yetkili olanlarca verilebilir ama bir masona "gerçek mason" niteliğini hiç kimse veremez.

Masonlukta yıllarca bulunmak, görevler almak, olumlu çalışmalar yapmak, ilerleyip yükselmekle de "gerçek mason" olunmaz. Bir mason, ancak kendi dileğiyle, buyrultusunu kullanarak, bilgi ve erdemlerini geliştirerek "gerçek mason" olma yolunu tutabilir.

Aynı noktadayız. Unvan ya da sıfat ve nitelik… Bunlar farklı şeyler. Ancak birçok mason kuruluşunda kişiye bu unvan ya da sıfat verilirken "Size mason niteliğini veriyorum" diye aslında yanlış bir söz edilmekte oluşu da söz konusu…

■ ■ ■

Yukarıdaki anlatımlardan sonra, artık "gerçek mason" denilebilecek bir kişinin ne gibi nitelikleri olması gerektiğini belirtebiliriz.

Tamam, peki, bu terim kalsın. Yazılmış ve basılmış olan bir kitaptan kaldırılması önerilemez ki! Olan olmuş. Basılı bir çalışmanın en zayıf noktası bu…

- Gerçek mason, gücünün yettiğince evrensel gerçekleri arayan ve araştıran kişidir. Bunu sadece kendisi için değil, toplumun ve insanlığın yararı için yapar. Bilimsel yöntemi ve akıl verilerini kullanır.

  Her mason kuruluşu bu bağlamda aynı görüşte değil. Kimileri, bilimsel yöntem ve akıldan önce dinsel nitelikli bir inancı, en azından Tanrı'ya inanmayı zorunlu tutuyor, "bilim ve akıl sonra gelir" diyor.

- Gerçek mason, hiçbir düşünce ya da görüşü peşin yargılarla yadsımaz. Kör inançları ve bağnazlığı bireyi bilgisizliğe sürükleyen, insanları birbirlerine düşürerek çatışmalarına neden olan yanılgılar olarak görür.

- Gerçek mason, gururlu ve kibirli değildir ama onur ve saygınlığını her şeyin üstünde tutar. Hiçbir zaman ve hiçbir ortamda yalancılık, dalkavukluk, ikiyüzlülük, yüzegülücülük etmez.

- Gerçek mason her türlü inanç ve görüşe tolerans gösterir. Kendisinin yanılmış olup, karşısındakinin doğru ve haklı olabileceğini benimsemeye hazırdır. Her türlü eleştiriyi de soğukkanlılık ve olumlulukla karşılar.

- Gerçek mason, tümüyle özgür bir insandır. Doğa ve topluma ilişkin olay ve olgular üzerinde yorum ve değer yargıları oluştururken, özgür düşüncesini ve bireysel buyrultu gücünü öncelikli tutar. Başkalarını dinler ama onlara kapılmaz. İnsan sevgisiyle dolu olduğundan, başkalarının da aynı özgürlüğe sahip olmaları gerektiğini benimser ve olanca gücüyle savunur.

- Gerçek mason, insanlar arasında çeşitli farklılıkları nedeniyle hiçbir ayırım gütmez; hiçbirini ayrıcalıklı tutmaz. Tüm insanların evrimini, barış ve mutluluk içinde yaşamalarını ister. Mutluluğu bunun gerçekleşmesinde arar. Kendini sadece kendi vicdanına karşı sorumlu tutar.

  Bu bağlamda günümüzde bile insanlar arasındaki birtakım farklılıklarından ötürü ayırımcılık yapan mason kuruluşları var. Acaba unları "istisna" mı saymalı? Yoksa henüz kendilerini yeterince olgunlaştıramamış, bilim ve teknoloji, hele ekonomik bakımdan çok ileri gitmiş olsalar bile gerektiğince çağdaşlaşamamış olarak mı görmeli. Bir gün, özeleştiri ile olması gerekeni göreceklerini ve kendilerini değiştireceklerini mi ummalı?

Elbette tüm bu ve benzeri nitelikler ile erdemlere sahip olabilmek için insanın mason olması gerekmez.

Ancak tüm bu bireysel niteliklere ve daha nice erdemlere sahip olan bir kişi, Masonluğun gelenekleri ve yöntemleri uyarınca bir locaya girmedikçe "mason" sıfatını alamaz. Yukarıda ayrıntılı bir tarzda anlatılmış olduğu üzere, her "mason" sıfatını taşıyan kişi gerçekten de öyle sayılmaz.

Masonluğun asıl yönelimi, gerçekten de mason niteliğindeki kimseleri bir araya getirip örgütlemek değil, üyesi olan masonlara bu niteliği kazandırabilmektir.

Bu nedenle de bir kimsenin bilgi ve erdem bakımından noksanlarının bulunması, onun Masonluğa girmesine ve "mason" sıfatını almasına engel olmaz.

Bu durumda masonlar ne yapabilir?

Masonluğa girmişler; şimdi "gerçek mason" olma yolunu tutabilirler.

Güzel ama şu terimin uygunluğu ile bağlantılı görüşümüz de saklı.

♎ ♎ ♎

Kitabın birinci bölümü burada sona eriyor. İzleyen bölümde Masonluğun amaçları irdelenecek.